

Dat er op de grote Amerikaanse bedrijven regelmatig iets fout gaat bij de registratie van de afstamming is een bekend fenomeen. Dat doet afbreuk aan de betrouwbaarheid van Amerikaanse fokwaarden. Om er zeker van te zijn dat de fokwaarden op zuivere gegevens zijn gebaseerd, besloot Alta in 1999 om de proefstieren te testen op een beperkte groep van intensief begeleide bedrijven. Coördinator Nate Zwald vertelt.

KI-organisatie Alta Genetics besloot in 1999 om haar testprogramma in Amerika drastisch te veranderen. Van vrijwel alle drieduizend melkveebedrijven die een overeenkomst hadden met Alta om proefstieren te testen werd afscheid genomen. Daarvoor in de plaats ging Alta in zee met een kleine groep van zeer grote bedrijven (170 bedrijven met gemiddeld 750 koeien) die verplicht minimaal vijftig procent van hun dieren met proefstiersperma insemineren. De pas 29-jarige Amerikaan Nate Zwald is de gedreven coördinator van dit Alta Advantage-programma en gaat in op vragen over deze aanpak.

Waarom heeft Alta besloten om het aantal testbedrijven zo drastisch te reduceren?

‘Het grote probleem is dat er op de Amerikaanse bedrijven veel mis is met de registratie. De bedrijven in de VS groeien zo snel dat boeren meer gefocust zijn op groei dan op de individuele koe. Tot onze grote schrik wees DNA-onderzoek uit dat bij 28 procent van de kalveren de vader niet klopt. Dat hoge percentage misidentificatie is natuurlijk een plaag voor fokprogramma’s en zorgt voor tegenvalers als de fokperiode van een stier aanbreekt.’

Hoe worden fouten in registratie op de Advantage-bedrijven, gemiddeld juist grote bedrijven, dan voorkomen?

‘Doordat we met grote bedrijven werken, kunnen we met weinig testers toe. Dat biedt de mogelijkheid om deze boeren intensief te begeleiden en een goede registratie te bevorderen. Ze moeten ook niet alleen bij ons testen vanwege het geld, maar zich ook betrokken tonen bij het fokprogramma. En een niet onbelangrijk voordeel van grote bedrijven is dat een proefstiervaarders is omringd door veel bedrijfsgenoten van dezelfde leeftijd die rond dezelfde tijd hebben gekalfd. Dat komt de kwaliteit van de fokwaarde ten goede. We hebben bewust voor dit type bedrijven gekozen. Wereldwijd wordt veruit het grootste deel van de melkkoeien gehouden op grote, commerciële bedrijven.’

Hoe hoog ligt het percentage misregistraties nu?

‘In acht procent van de gevallen blijkt de vader niet te kloppen. Maar omdat we precies weten om welke dieren het gaat, kunnen we tijdig corrigeren. Van alle kalveren die geboren worden nemen we een monster af. Als een stier kansrijk lijkt om fokstier te worden halen we de monsters uit de kast en gaan we de afstamming via DNA-onderzoek controleren. Alle monsters aan een DNA-onder-

zoek onderwerpen zou te duur zijn. De fouten corrigeren we, waardoor we zeker weten dat de dochters die in de fokwaardeschatting meegenomen worden ook daadwerkelijk van die betreffende stier zijn. Van een beloftevolle stier als Wildman (BW Marshall x Winchester) hadden we aanvankelijk 118 dochters. Bij vier bleek het om een andere vader te gaan. Wildmans fokwaarde is nu gebaseerd op grond van de 114 die overbleven.’

Test u alle Amerikaanse proefstieren op deze bedrijven?

‘Per jaar testen we 120 proefstieren op deze bedrijven. Daarnaast verkopen we nog 24 proefstieren als “marketing bulls”. Dat zijn

Via DNA-onderzoek de afstamming controleren

stieren met een populaire afstamming. Deze stieren worden vooral gekocht door stamboekfokkers. Die groep registreert de afstamming in principe goed, zodat we bij deze 24 stieren ook een betrouwbare fokwaarde krijgen.’

Het overgrote deel test u daarmee wel bij een kleine groep betrokken veehouders. Is die grote betrokkenheid geen gevaar voor de zuiverheid van het testen?

‘Het blijven in de eerste plaats commerciële boeren. Als een koe niet voldoet, gaat ze er direct uit.’

Minimaal vijftig procent van de inseminaties op de Advantage-bedrijven moet worden uitgevoerd met sperma van een Alta-proefstier. Blijven de testbedrijven daardoor in de toekomst wel genetisch representatief voor de praktijk?

‘Daar zijn we niet bang voor. Als ze alleen proefstieren zouden gebruiken zouden we daar beducht voor moeten zijn. Maar de andere helft van de inseminaties gebeurt overwegend met de beste fokstieren. Niet alleen van ons, maar ook van andere KI-organisaties en daar hebben we geen moeite mee. Vergeet ook niet dat de Advantage-bedrijven verspreid liggen over heel de VS en dus heel

verschillende klimaat- en andere milieuomstandigheden kennen.’

Hoeveel krijgt een melkveehouder betaald voor het testen van de proefstieren?

‘We betalen alle kosten die gemoeid zijn met het registreren van de kalveren. Daarnaast vergoeden we een deel van de kosten van de melkcontrole, afhankelijk van het percentage proefstiersperma dat een boer gebruikt. Ook de kosten van het keuren van alle vaarzen op het bedrijf nemen we voor onze rekening. De testers moeten wel zelf het sperma betalen: vier dollar per rietje.’

Maakt dat 'Advantage' uiteindelijk niet te duur?

‘Goedkoop is het niet, maar we kunnen boeren nu garanderen dat de fokwaarde van een stier ook zijn echte fokwaarde is. Daarnaast krijgen we er veel extra informatie bij vergeleken met de oude situatie. Zo kunnen we op grond van de 2000 proefstierinseminaties, waarvan we precies weten waar, wanneer en door wie die zijn gedaan, al iets zeggen over hoe vruchtbaar het sperma van die stier is. Verder verzamelen we cijfers over melksnelheid op bedrijven met melkmeters en combineren die met cijfers over doodgeboorte en dochtervruchtbaarheid tot een eigen gezondheidsindex.’

Maar als Alta al die gezondheidsindexen zelf berekent, waarom gaat u dan geen stap verder en berekent u ook niet de productie- en exterieurfokwaarde zelf?

‘Dat zouden we inderdaad kunnen. Maar bij wet is geregeld dat de USDA de productiefokwaarden moet berekenen en publiceren en dat is goedkoper dan wanneer we het zelf moeten doen. En de exterieurfokwaarden laten we liever via het stamboek lopen omdat we niet willen dat er discussie over die cijfers ontstaat. Vooral de stamboekfokker wil die “objectieve” informatie. We hebben ook geen problemen met de indexberekeningen op zich. Het fokwaardeschattingmodel is goed, als je maar zorgt dat de registratie van je afstamming op orde is en dus de goede gegevens het model ingaan.’

In Nederland en Vlaanderen test Alta nog op de traditionele manier. Zal het Amerikaanse concept ook hier worden ingevoerd?

‘Nee, we blijven werken met de 1300 bedrijven waar het in de VS om gaat. Omdat de bedrijven hier in Nederland en Vlaanderen veel kleiner zijn is het al lastig om het Advantage-concept in te voeren, maar belangrijker is de andere mentaliteit. De boer hier zegt: “Ik doe mee, dus zorg ik dat de registratie op orde is”.’

Bert de Lange

Alta zet Amerikaanse proefstieren in op Advantage- bedrijven om zeker te zijn van sluitende registratie

Testen op 170 grote bedrijven